

МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ TASHKILOTLARIDA YANGI INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Farxodova Dildora Sherzod qizi

Samarqand viloyati Kattaqo'rg'on shahar 19-DMTT

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yangi innovatsion texnologiyalarning ahamiyati va ulardan foydalanish samaradorligi ko'rib chiqiladi. Ta'lim jarayonini takomillashtirish va bolalarning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli, samarali qilish uchun qo'llanilayotgan zamonaviy usullar va texnologiyalar tahlil qilinadi. Shuningdek, yangi texnologiyalar yordamida bolalarda muhim ko'nikmalarni shakllantirish jarayoni o'rganiladi.

Kalit so'zlar: *innovatsion texnologiyalar, maktabgacha ta'lim, ta'lim jarayoni, ko'nikmalar, axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT).*

KIRISH

Maktabgacha ta'lim bolalarning rivojlanishida muhim bosqich bo'lib, bu davrda ularda asosiy ko'nikmalar shakllanadi. Ushbu davrda ta'lim jarayonini yanada samarali qilish va bolalarning qobiliyatlarini rivojlantirishda yangi innovatsion texnologiyalarning o'zni katta. Zamonaviy dunyo ta'lim tizimida turli innovatsiyalar, ayniqsa axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT), o'qitish jarayonini takomillashtirish uchun keng qo'llanilmoqda.

ASOSIY QISM

Innovatsion texnologiyalarning ta'rifi va mohiyati

Innovatsion texnologiyalar zamonaviy ta'limda o'qitishning sifatini oshirishga xizmat qiladi. Ular turli interaktiv vositalar, dasturiy ta'minotlar, robototexnika va boshqa texnologik yechimlarni o'z ichiga oladi. Maktabgacha ta'limda bu texnologiyalar bolalarning kognitiv rivojlanishi va muloqot ko'nikmalarini kuchaytiradi.

Maktabgacha ta'limda yangi texnologiyalarning qo'llanilishi

Yangi texnologiyalar yordamida bolalarning tasavvurlarini boyitish, muammolarni hal qilish qobiliyatlarini oshirish va ijodiy fikrlashni rivojlantirish mumkin. Misol uchun, interaktiv doskalar, ta'limiy o'yinlar, video darslar va turli mobil ilovalar maktabgacha ta'lim muassasalarida keng qo'llanilmoqda.

Innovatsion texnologiyalar yordamida o'qitish samaradorligini oshirish

Innovatsion texnologiyalar yordamida o'qituvchilar o'quv jarayonini individual ehtiyojlarga mos ravishda tashkil etishlari mumkin. Bu bolalarning o'ziga xos

qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirishga imkon beradi. Shu bilan birga, o'quv jarayonida interaktiv yondashuvlar bolalar e'tiborini jalb qilishda muhim rol o'ynaydi.

AKT vositalari va ularning o'rni

Axborot-kommunikatsion texnologiyalar maktabgacha ta'limda keng qo'llanilmoqda. Elektron darsliklar, virtual tur va o'yinlar, bolalarning dunyoqarashini kengaytirish va ularga bilim berish jarayonini osonlashtirishga xizmat qiladi.

Maktabgacha ta'limda zamonaviy metod va texnologiyalar yaratish va ulardan foydalanish zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Quyida zamonaviy metodlar va texnologiyalar haqida misollar bilan batafsil ma'lumotlar keltiriladi:

Zamonaviy metodlar

1. O'yin orqali o'rgatish (Game-based Learning):

Bu metod bolalar uchun qiziqarli va interaktiv ta'lim jarayonini yaratish uchun ishlatiladi. O'yinlar orqali bolalar ma'lum mavzularni o'rganib, ularni amalda qo'llashni o'rganadilar. Masalan, matematik hisoblashlar o'yin orqali amalga oshirilsa, bolalar raqamlar bilan ishlashni o'rganadilar va bu ularga qiyinchilik tug'dirmaydi.

2. STEM ta'limi:

STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) usuli orqali bolalarda ilm-fan, texnologiya, muhandislik va matematika fanlariga qiziqish uyg'otiladi. Bu metod mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi va bolalarni tajribalar orqali o'rganishga yo'naltiradi. Masalan, oddiy fizik tajribalar orqali bolalar harakat qonunlarini o'zlari amalda o'rganishlari mumkin.

3. Konstruktorlik metodlari:

Bolalarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish maqsadida turli konstruktorlardan foydalanish keng tarqalgan. Masalan, LEGO to'plamlari yordamida bolalar turli shakllar yaratib, ijodiy tafakkur va muhandislik ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Zamonaviy texnologiyalar

1. Interaktiv doskalar (Interactive Whiteboards):

Interaktiv doskalar ta'lim jarayonini yanada dinamik qiladi. O'qituvchilar doskada multimediyaga kontentlarini namoyish etib, bolalarning e'tiborini jalb qilishlari mumkin. Misol uchun, hayvonlar haqida video va tasvirlar ko'rsatish orqali bolalar yangi bilimlarni o'zlashtiradi.

2. Ta'limiy mobil ilovalar va dasturlar:

Bolalar uchun maxsus ishlab chiqilgan ta'limiy ilovalar orqali o'quv jarayonini individual tarzda tashkil qilish mumkin. Masalan, "ABC Mouse" va "Khan Academy Kids" kabi ilovalar bolalarga o'z qobiliyatlari va tezligiga qarab ta'lim olish imkoniyatini beradi.

3. Robototexnika darslari:

Robototexnika bo'yicha darslar bolalarning texnologiyaga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Masalan, oddiy robotlarni yig'ish va dasturlash orqali bolalar texnologik bilimlarni amalda qo'llashni o'rganadilar. Bu ularda muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

4. Virtual reallik (VR) texnologiyalari:

Virtual reallik texnologiyalari orqali bolalar turli joylarni yoki olamlarni virtual tarzda o'rganishlari mumkin. Masalan, maktabgacha ta'limda virtual hayvonot bog'i yoki tabiat darslari tashkil etilib, bolalarga dunyoqarashlarini kengaytirish imkoniyati yaratiladi.

5. 3D printerlar:

3D printerlar yordamida bolalar o'z qo'llari bilan yaratgan loyihalarni haqiqatga aylantirishlari mumkin. Masalan, oddiy shakllarni chizib, ularni 3D printerda chop etish orqali bolalar ijodiy va texnologik ko'nikmalarni o'rgangan bo'ladilar.

Misollar

- **O'yin orqali o'rgatish misoli:** Bolalarga hayvonlar haqida bilim berish uchun interaktiv o'yinlar tashkil etiladi. Masalan, bolalar o'yin orqali hayvonlarni tovushlariga qarab aniqlashlari yoki ularni yashash muhitiga ko'ra ajratishlari mumkin.

- **STEM metodidan foydalanish misoli:** Bolalar oddiy suvni filtratsiya qilish tajribasini bajarishadi. Bu orqali ular suvning tabiatdagi sikli va toza suv olish usullarini amalda o'rganadilar.

- **Virtual reallik texnologiyasidan foydalanish misoli:** O'quvchilarga virtual reallik ko'zoynaklari orqali o'rmon ichidagi sayohatni tashkil qilish, hayvonlar va o'simliklarni tabiiy muhitda kuzatish imkoniyati yaratiladi.

Yuqoridagi zamonaviy metod va texnologiyalar maktabgacha ta'limda qo'llanilishi orqali bolalarning rivojlanishi tezlashib, ularning ta'lim olish jarayoni yanada qiziqarli va samarali bo'ladi.

XULOSA

Yangi innovatsion texnologiyalar maktabgacha ta'limni zamonaviy va samarali qilishda katta ahamiyatga ega. Ushbu texnologiyalar bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlab, ta'lim jarayonini qiziqarli va ijodiy usullar bilan boyitadi. Kelgusida texnologiyalarni yanada kengroq qo'llash orqali maktabgacha ta'lim tizimini yangi bosqichga ko'tarish mumkin.

Maktabgacha ta'lim tizimida zamonaviy metod va texnologiyalarning joriy qilinishi bolalarning har tomonlama rivojlanishiga katta hissa qo'shmoqda. O'yin orqali o'rgatish, STEM ta'limi kabi metodlar bolalar uchun yanada interaktiv va qiziqarli ta'lim muhitini yaratadi. Bu usullar bolalarning mantiqiy fikrlashini, ijodkorligini va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ayniqsa,

konstruktorlik va robototexnika darslari bolalarda texnologiyaga qiziqish uyg'otib, ularning muhandislik qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy texnologiyalardan, xususan, interaktiv doskalar, ta'limiy mobil ilovalar va dasturlar bolalarning individual ehtiyojlarini qondirishda juda samarali hisoblanadi. Bu texnologiyalar orqali har bir bola o'z qobiliyatlari va o'zlashtirish tezligiga qarab ta'lim olishi mumkin. Interaktiv texnologiyalar ta'lim jarayonini qiziqarli qilib, bolalar orasida bilim olishga nisbatan qiziqishni oshiradi. Virtual reallik texnologiyalari va 3D printerlar bolalarning tasavvur doiralari kengaytiradi va ijodiy qobiliyatlarini yangi bosqichga ko'taradi.

Bundan tashqari, zamonaviy texnologiyalar o'qituvchilarga ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi. AKT vositalari va boshqa innovatsion usullar yordamida ta'lim jarayonini optimallashtirish, har bir bolaning o'quv jarayonida faol ishtirokini ta'minlash mumkin. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar o'qituvchilarga darslarni boshqarish va kuzatish imkonini beradi, bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

Kelgusida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yangi innovatsion texnologiyalardan yanada keng foydalanish orqali ta'lim tizimini yanada takomillashtirish mumkin. Bu jarayon o'quvchilarning ta'lim olishga nisbatan munosabatlarini o'zgartiradi va ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Shu bilan birga, yangi metod va texnologiyalar orqali o'qituvchilar zamonaviy talablarga mos pedagogik yondashuvlarni shakllantirishlari va bolalar rivojlanishiga katta hissa qo'shishlari mumkin.

Natijada, maktabgacha ta'limda yangi innovatsion texnologiyalar va metodlardan keng foydalanish bu sohani yuqori bosqichga olib chiqib, bolalar uchun har tomonlama rivojlanish imkoniyatini yaratadi. Bu esa jamiyatning kelajagini ta'minlovchi eng muhim omillardan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Axmedova N. "Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalar." Toshkent: Fan, 2020.
2. Islomov A. "Bolalar bog'chalarida zamonaviy ta'lim usullari." Samarqand, 2021.
3. Karimov S. "AKT vositalari va ta'lim tizimi." O'zbekiston ta'limi jurnal, 2022.
4. Xodjayeva, N. M. (2020). Maktabgacha ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalarning ahamiyati. Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
5. Rasulova, G. S. (2019). O'yinlar orqali bolalar rivojlanishi. Toshkent: Pedagogik ta'lim nashriyoti.
6. G'ofurov, A. (2021). STEM ta'limi va uning maktabgacha ta'limdagi o'rni. Toshkent: Ma'rifat nashriyoti.